

روان شناسی ملاصدرا

(نفس شناسی)

پژوهش تحلیلی و تطبیقی
برجسته ترین مکتب های معرفتی

نگارش:

کمال لزیق

ترجمه و تألیف:
عبداللطیف راشدی
(لطیف راشدی)

سرشناسه	: لزیق، کمال، ۱۹۶۹-م.
عنوان قراردادی	: النفس الانسانیة عند صدرالدین شیرازی: دراسة تحليلیه مقارنه لاپرز التذاعیات المعرفیه. فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: روانشناسی ملاصدرا: نفس شناسی؛ پژوهشی تحلیلی و تطبیقی برجسته ترین مکتب های معرفتی / نگارش کمال لزیق؛ ترجمه و تالیف عبداللطیف راشدی (لطیف راشدی).
مشخصات نشر	: تهران: روان سنجی، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۷-۱۰-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص [۲۳۷]-۲۴۰: همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر	: نفس شناسی؛ پژوهشی تحلیلی و تطبیقی برجسته ترین مکتب های معرفتی.
موضوع	: صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ق. - دیدگاه درباره نفس
موضوع	: نفس شناسی (فلسفه)
شناسه افزوده	: راشدی، عبداللطیف، ۱۳۳۷
رده بندی کنگره	: BBR ۵۵
رده بندی دیویی	: ۱۸۹/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۱۶۸۳۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

عنوان کتاب: روانشناسی ملاصدرا (نفس شناسی)

ترجمه: عبداللطیف راشدی

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰,۰۰۰ ریال

آدرس انتشارات: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه رشتچی، پلاک ۱۳ واحد ۲.

تلفکس: ۰۲۱-۶۶۵۶۴۸۱۵

فهرست مطالب

۸		مقدمه مترجم
۱۷		زندگی نامه ملاصدرا
۲۰		آغاز سفر
۲۱		اساتید ملاصدرا
۲۲		مراحل سیر و سلوک
۲۴		آواره‌ی کوی دوست
۲۶		در کنج غربت
۲۸		سفر عرشی
۲۹		معرفت عارفان
۳۰		خورشید جهان افروز
۳۲		آفتاب آمد دلیل آفتاب
۳۵		فروع حکمت متعالیه
۳۷		آثار ماندگار
۴۰		خانه آفتاب
۴۳		غروب خورشید
۴۴		مقدمه
۴۸		فصل اول: نظریه های نقش و روان و شیوه های گفت و گوی فلاسفه مسلمان
۴۹		باب اول: اهمیت نفس و شناخت آن
۵۰		۱ - تمایل عمومی به معرفت (غریزه‌ی علاقه به دانستن):
۵۴		۲ - متون اسلامی
۵۸		۳ - نظرات علماء:
۶۳		۴ - خواسته‌ها و چالش‌های فکری:
۶۴		قدم و حدوث نفس:
۶۷		باب دوم: نظرات فلاسفه‌ی مسلمان درباره‌ی نفس انسان
۷۰		۱ - نظریه‌ی نفس از دیدگاه مشائی (به عنوان نمونه ابن سینا)
۷۸		۲ - نظریه‌ی نفس نزد اشراقی‌ها:
۹۴		باب سوم: روش‌های بحث از دیدگاه مکتب‌های فلاسفه اسلامی
۹۷		۱ - روش مشائی
۹۸		۲ - روش اشراقی:
۱۰۱		۳ - روش حکمت متعالیه
۱۰۵		فصل دوم: اندیشه‌ها و حقایق فطری
۱۰۶		باب اول: نقش بحث در موضوع ادراک بشر

۱۱۰	باب دوم: علم و تقسیمات آن
۱۱۰	الف - تعریف عموم اهل منطق و فلاسفه:
۱۱۳	ب - حقیقت علم از نظر صدر الدین شیرازی:
۱۱۵	۲ - تقسیم شدن علم به تصور و تصدیق:
۱۱۹	۳ - تقسیم علم به حصولی و حضوری:
۱۲۶	باب سوم: افکار فطری از دیدگاه عقل گرایی غرب
۱۲۶	۱ - تعریف:
۱۲۷	۲ - افکار فطری از نظر دکارت:
۱۲۸	۳ - افکار فطری از نظر کانت:
۱۳۱	باب چهارم: راه کار برطرف شدن اشکال معارف فطری در حکمت متعالیه
۱۳۱	۱ - اولیات معرفت انسان ها، بررسی تطبیقی با اندیشه‌ی ابن سینا
۱۳۴	۲ - معرفت نوعی وجود است:
۱۳۶	۳ - افکار فطری و حدوث نفس:
۱۳۸	۴ - افکار فطری و تقسیمات علم:
۱۴۵	۵ - خلاصه:
۱۴۷	فصل سوم: چگونگی رسیدن به مفهوم کلی
۱۴۸	باب اول: نظریه‌ی حکمت متعالیه صدر الدین شیرازی
۱۴۸	۱ - حرکت تکاملی نفس از جزئی به کلی:
۱۵۴	۲ - شرط های حاصل شدن معرفت جزئی و کلی:
۱۶۱	خلاصه:
۱۶۱	الف - ادراک جزئی حسی:
۱۶۱	ب - ادراک جزئی خیالی:
۱۶۱	ج - ادراک کلی:
۱۶۵	اتحاد عقل، عاقل و معقول
۱۶۶	۱ - نظریه‌ی صدر المتالهین:
۱۶۸	۲ - برهان‌های ملاصدرا بر اتحاد عقل و عاقل و معقول:
۱۶۹	برهان تضایف:
۱۷۰	برهان غرشی:
۱۷۲	۳ - توضیح حقیقت اتحاد:
۱۷۵	باب دوم: نظریه‌ی ابن سینا در اتحاد عقل و عاقل و معقول:
۱۸۰	باب سوم: معقولات ثانوی
۱۸۰	۱ - تعریف و انواع:
۱۸۰	معقولات اولی:
۱۸۲	معقولات ثانوی:
۱۸۵	۲ - وجود ذهنی و معقولات ثانوی:
۱۸۹	فصل چهارم: معاد جسمانی از دیدگاه صدر الدین شیرازی
۱۹۰	مقدمه
۱۹۵	باب اول: اثبات کلی معاد
۱۹۵	۱ - جستجوی بقاء:
۱۹۷	۲ - کمال طلبی:
۱۹۸	۳ - بقاء نفس:
۱۹۹	الف - فاسد شدن بدن:

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه مترجم

الحمد لله الواحد الأحد، الفرد الصمد الذي لم يلد و لم يولد، و لم يكن له كفواً
أحد. والصلاه و السلام على خير خلقه محمد بنى الرحمة و على اهل بيته الطيبين
الطاهرين.

نگاهی روان شناختی بر نفس فلسفی

حضرت مولی الموحدين علی علیه السلام در مورد نفس انسانی، به انسان‌ها خطاب
می‌کند:

أَتَزَعَمُ أَنَّكَ جَرِمٌ صَغِيرٌ وَ فِیكَ أَنْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ

«تو خیال می‌کنی یک جرم کوچکی هستی؟! یک بدن کوچکی هستی؟!
همین؟! در حالتی که آن عالم اکبر در تو منطوی شده و خداوند علیّ اعلی در تو
قرار داده؛ خدا تو را آیهی اکبر قرار داده.» در اینجا از کلمات بزرگان و فلاسفه راجع

به عظمت نفس مطالبی برای شما بیان می‌کنیم، این مطالب خیلی دقیق است، خوب توجه کنید! ببینید که این بزرگان درباره‌ی نفس چه می‌گویند.

مرحوم حکیم سبزواری در بعضی از تعلیقاتی که در همان اشعار منظومه‌ی خود دارد، می‌فرماید که:

«وَالْحَقُّ أَنَّ كَوْنََ وَجُودِ النَّفْسِ ذَا مَرَاتِبَ، وَأَنَّهَا الْأَصْلُ الْمَحْفُوظُ فِيهَا، وَأَنَّ كُلَّ فِعْلٍ لَا يَهْ قُوَّةُ تَنْسَبُ فِي الْحَقِيقَةِ، فِعْلُهَا بِلاَ مَجَازٍ وَجَدَانِيٍّ، وَهَذَا ذَوْقُ أَرْبَابِ الْعِرْفَانِ.»^۱ می‌گوید: «حق این است که این نفس انسان دارای مراتبی است، تمام قوایی که در انسان هست با نفس متحدند، و نفس عین قُواست، و هر فعلی که از انسان سر می‌زند ناشی از قواست، و قوا هم که متحد با نفس است، پس انسان این فعل را می‌تواند به نفس نسبت بدهد؛ بگوید: نفس انسان این کار را کرد، آن کار را کرد، بلا مجاز؛ یا اینکه فعل، فعل خارجی است ولی فعل نفس است و آن نفس اتحاد با این فعل دارد، یعنی: با این فعل یکی است. و این اتّسع و قدرت نفس را می‌فهماند. بعد می‌فرماید که: این ذوقِ اربابِ عرفان است.»

بعد مطلبی را از شیخ محیی الدّین عربی نقل می‌کند؛ محیی الدّین در فتوحات می‌گوید:

«النَّفْسُ النَّاطِقَةُ هَمَانِ نَفْسِي اسْتِ كِه عَاقِلَه اسْتِ، مَفَكَّرَه اسْتِ، مَتَخَيَّلَه اسْتِ، حَافِظَه اسْتِ، مَصَوَّرَه اسْتِ، مُعْذِيَه اسْتِ، مُنْمِيَه اسْتِ، جَازِبَه اسْتِ، دَافِعَه اسْتِ، هَاضِمَه اسْتِ، مَاسِكَه اسْتِ، سَامِعَه اسْتِ، بَاصِرَه اسْتِ، طَاعِمَه اسْتِ، مُسْتَنَشِقَه اسْتِ،